

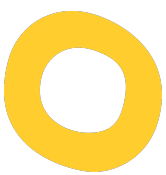
АНАЛІТИЧНА
ЗАПИСКА

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ
ДОСЛІДЖЕННЯ

ПОТРЕБИ

УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ

УКРАЇНСЬКИЙ
КУЛЬТУРНИЙ
ФОНД

ВСТУП

Український культурний фонд (УКФ) як провідна державна бюджетна установа продовжує дослідження стану української культури в умовах повномасштабної російської агресії, зокрема здійснює вивчення актуальних потреб української культурної сфери. Цей напрям дослідження має важливе практичне значення для майбутнього грантового сезону. Його результати стануть складовою адаптації пріоритетів та напрямків грантових програм Фонду згідно з актуальним запитом на підтримку від фахівців культурної сфери.

Мета опитування: аналіз інформації про потреби фахівців культурної сфери для адаптації пріоритетів та грантових програм Фонду на майбутній грантовий сезон.

Ключові завдання:

- з'ясувати основні потреби фахівців різних секторів культурної сфери;
- визначити сприйняття діяльності Фонду серед фахівців культурної сфери;
- проаналізувати можливості адаптації грантових програм УКФ до потреб сфери.

Метод збору даних: анкетування онлайн. **Вибіркова сукупність:** 844 респонденти – фахівці культурної сфери, з яких 641 – представляють державні/комунальні організації, а 203 – недержавні організації та ФОПи¹. Похибка (стандартна помилка) в цілому по вибірці $\pm 3\%$.

Терміни реалізації опитування: збір даних проводився у період з 01.09.2023 до 21.09.2023 рр.

¹ Значну частину респондентів становлять колишні та нинішні заявники УКФ, що унеможливило поширення результатів відповідей на деякі питання на всю культурну спільноту України, зокрема щодо обізнаності та досвіду співпраці з УКФ

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ДЕРЖАВНИХ/КОМУНАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Представники державних та комунальних організацій культурної сфери вважають, що зараз найбільшої підтримки потребують збереження і захист об'єктів культурної спадщини – 65,7% та створення якісного українського культурного продукту – 53,4%. Понад 40% респондентів називають важливим відновлення пошкоджених об'єктів культурної інфраструктури, інформаційну та культурну протидію російській агресії і збереження національної пам'яті та меморіалізацію героїв-захисників України. Такий розподіл відповідей виглядає цілком закономірно з огляду на обсяг збитків, завданих культурній сфері внаслідок російської збройної агресії. Найменш пріоритетним напрямком підтримки, на думку респондентів, є поширення кроссекторальних, міжгалузевих проєктів (Діаграма 1).

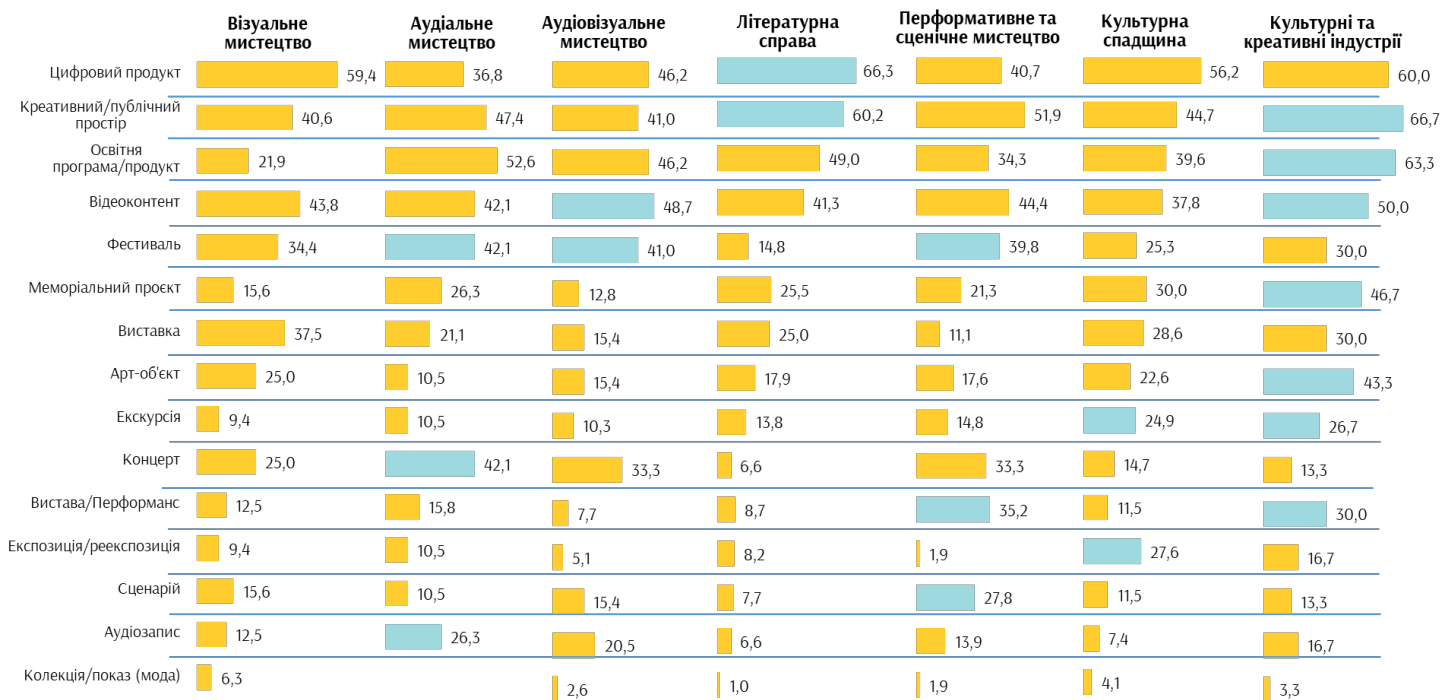

Діаграма 1 – Які, на вашу думку, напрямки діяльності у сфері культури наразі потребують найбільшої підтримки?, %, N=641

На думку понад половини респондентів найбільш актуальне нині створення цифрових культурних продуктів та креативних/публічних просторів. Більше 40% опитаних також називають важливим розроблення освітніх програм/продуктів та відеоконтенту (Діаграма 2). Актуальність створення культурних продуктів в залежності від сектору представлена на Діаграмі 3. Як видно з представленої діаграми, запит на значну кількість перерахованих продуктів найчастіше спостерігається серед представників сектору культурних та креативних індустрій.

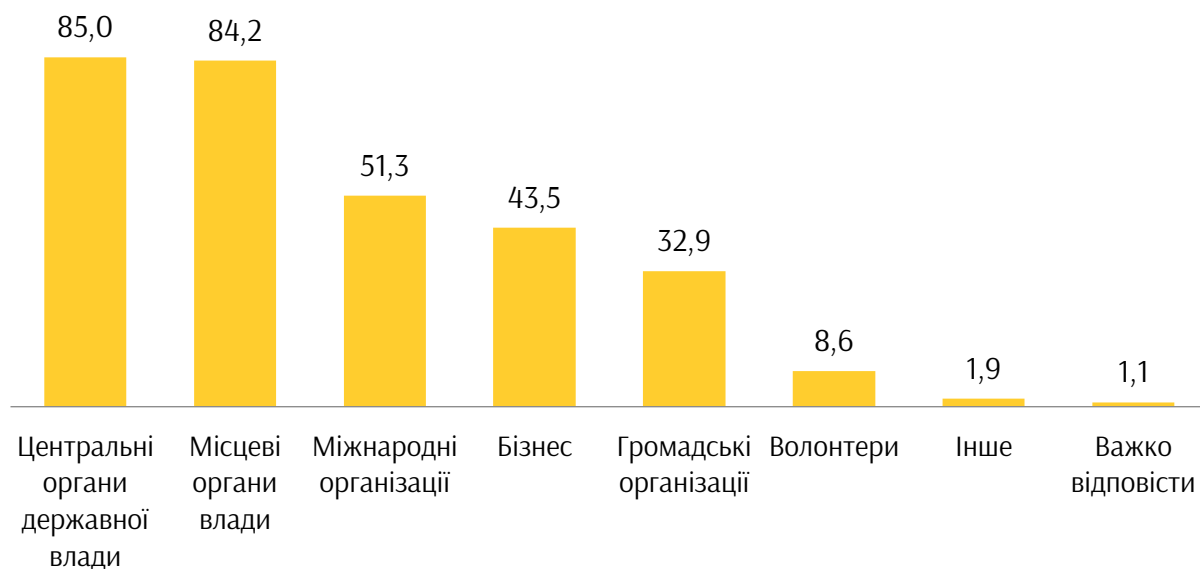

Діаграма 2 – Створення яких культурних продуктів, на вашу думку, є наразі найбільш актуальним?, %, N=641

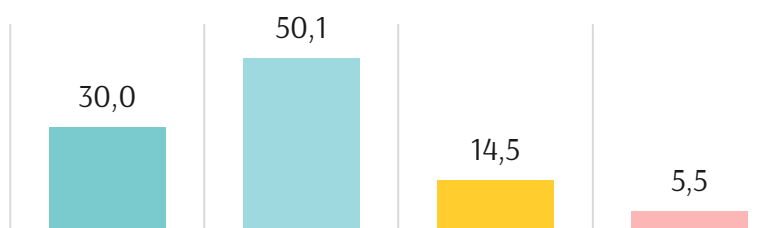
Діаграма 3 – Актуальний культурний продукт у розрізі сектору, %, N=641

Більшість респондентів (понад 80%) вважає, що органи центральної та місцевої влади мають першочергово фінансово підтримувати сферу культури. Водночас 51,3% опитаних стверджують, що таку ж допомогу мають надавати міжнародні організації. Найменше очікувань щодо фінансової підтримки від волонтерів – 8,6% (Діаграма 4).

Діаграма 4 – Хто, на вашу думку, має першочергово фінансово підтримувати сферу культури?, %, N=641

Результати дослідження показали, що 95% працівників державних та комунальних організацій більше або менше обізнані з діяльністю УКФ. Добре знайомий з діяльністю Фонду кожен третій. Чоловіки частіше у порівнянні з жінками добре знайомі з УКФ, в той час як жінки більше знають про Фонд у загальних рисах. Респонденти, яким понад 35 років краще обізнані з діяльністю Фонду у порівнянні з респондентами до 35. Найменше знають про Фонд опитані віком 18-24 років (10,5%). Вочевидь, варто було б звернути більше уваги на розробку ефективної комунікації, спрямованої саме на молодшу вікову аудиторію як потенційних заявників УКФ у майбутньому. Найбільше знають про Фонд представники секторів візуального мистецтва та культурної спадщини (46,9% і 40,1% відповідно). Найменше обізнані з діяльністю УКФ у секторі аудіовізуального мистецтва (10,3%). Найвища інформованість про УКФ серед мешканців Києва, натомість мешканці Сходу та Півдня нашої країни знають про Фонд найменше² (Діаграма 5).

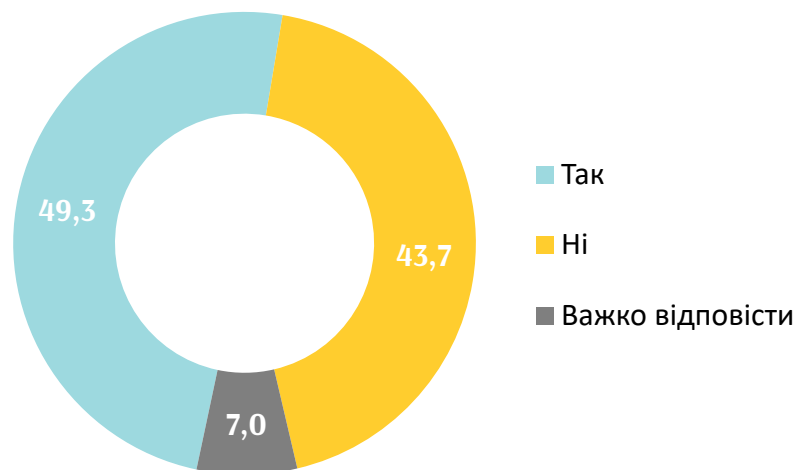

	Добре знайомий	Знайомий в загальних рисах	Знаю лише назву	Нічого не знаю
Чоловіки	47,8	34,3	11,9	6,0
Жінки	27,9	51,9	14,8	5,4
18-24	31,6	36,8	21,1	10,5
25-34	25,3	46,0	20,7	8,0
35-44	36,2	43,6	14,1	6,1
45-54	29,1	57,8	9,0	4,0
55-60	24,8	53,5	18,8	3,0
60 і більше	30,6	47,2	15,3	6,9
Візуальне мистецтво	46,9	37,5	6,3	9,4
Аудіальне мистецтво	26,3	52,6	15,8	5,3
Аудіовізуальне мистецтво	15,4	53,8	20,5	10,3
Літературна справа	18,9	57,7	17,3	6,1
Перформативне та сценічне мистецтво	28,7	48,1	16,7	6,5
Культурна спадщина	40,1	45,6	11,1	3,2
Культурні та креативні індустрії	36,7	46,7	13,3	3,3
Київ	80,6	12,9	6,5	0,0
Північ	30,9	47,1	16,2	5,9
Південь	24,0	50,5	16,5	9,0
Центр	18,6	59,3	16,8	5,3
Захід	34,8	51,6	10,3	3,3
Схід	27,3	50,0	20,5	2,3

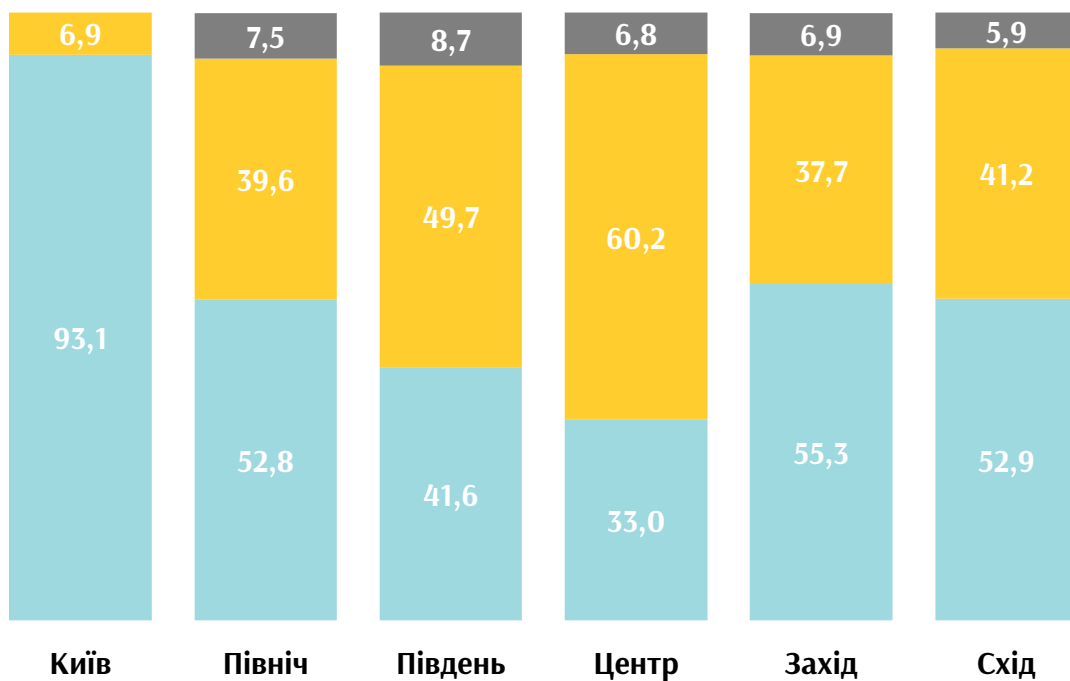
Діаграма 5 – Чи знайомі ви з діяльністю Українського культурного фонду (УКФ)?, %, N=641

Близько половини представників державних та комунальних організацій відвідували або ж брали участь у заходах за підтримки УКФ (Діаграма 6). Найбільше таких у Києві, найменше – у центральних регіонах України (Діаграма 7).

² Макрорегіони України були згруповані таким чином: м. Київ, Північ (Житомирська область, Київська область, Чернігівська область, Сумська область), Південь (АР Крим, Одеська область, Миколаївська область, Дніпропетровська область, Запорізька область, Херсонська область), Схід (Донецька область, Луганська область, Харківська область), Центр (Вінницька область, Кіровоградська область, Полтавська область, Черкаська область), Захід (Волинська область, Рівненська область, Львівська область, Івано-Франківська область, Закарпатська область, Чернівецька область, Хмельницька область, Тернопільська область)

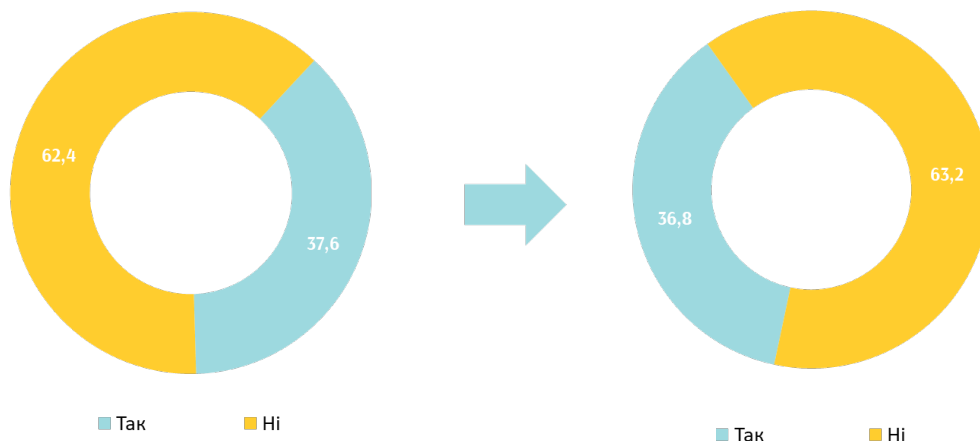

Діаграма 6 – Чи ви відвідували/брали участь у заходах за підтримки УКФ?, %, N=513 (серед тих, хто добре знайомий/знайомий у загальних рисах з діяльністю УКФ)

Діаграма 7 – Відвідування/участь у заходах за підтримки УКФ у розрізі регіону, %, N=513 (серед тих, хто добре знайомий/знайомий у загальних рисах з діяльністю УКФ)

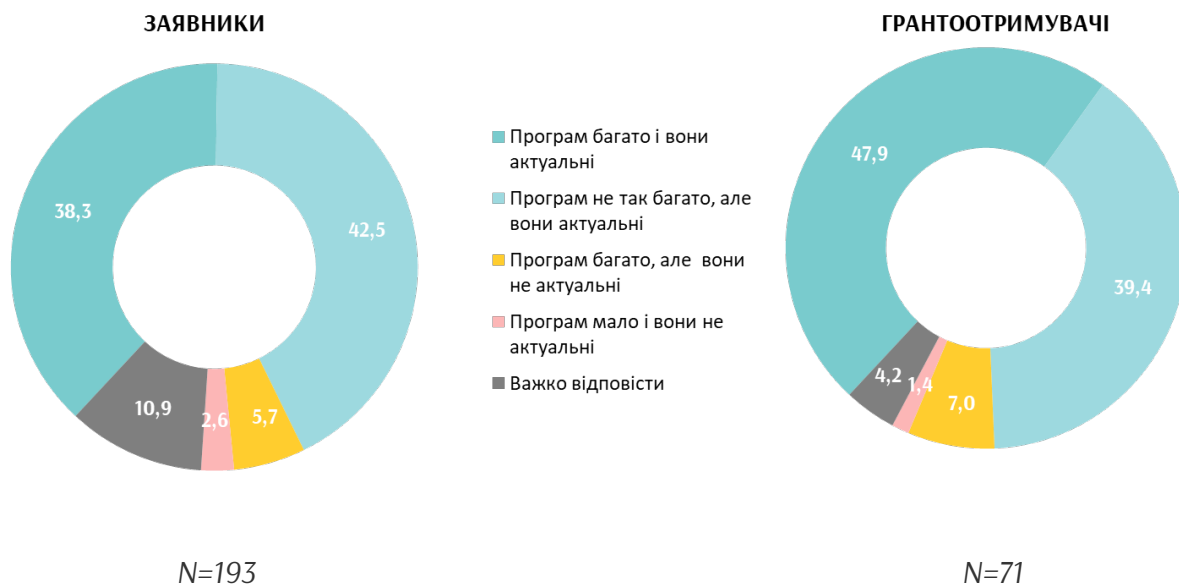
Близько третини працівників державних організацій були заявниками УКФ, з яких така ж кількість отримувала грант (Діаграма 8.1. та 8.2.).

Діаграма 8.1 – Чи були ви заявником УКФ?, % , N=513 (серед тих, хто добре знайомий/знайомий у загальних рисах з діяльністю УКФ)

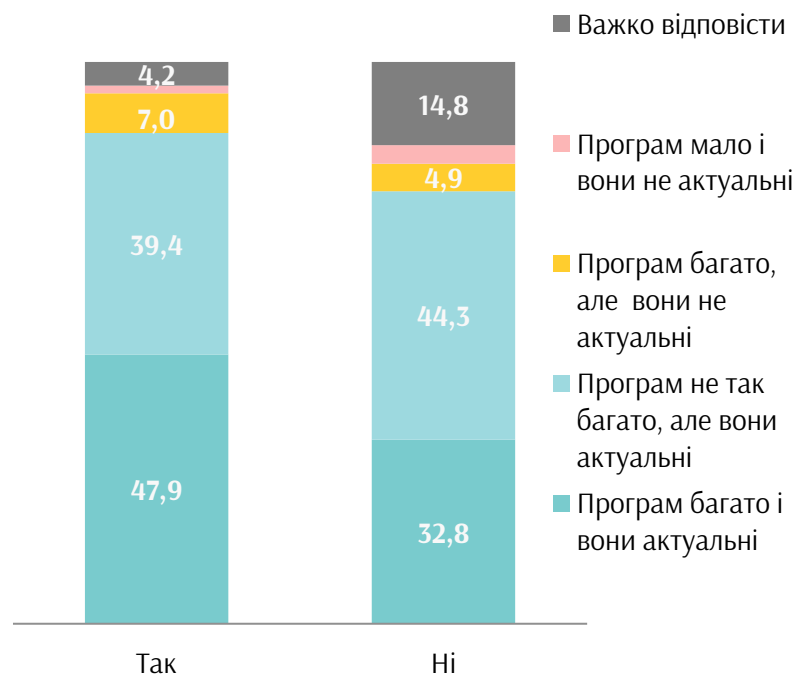
Діаграма 8.2 – Чи отримували ви грант від УКФ?, %, N= 193

Представники державних організацій, які були заявниками УКФ, достатньо високо оцінюють актуальність пропонованих програм. Приміром, 80,8% вважають їх актуальними. Серед грантоотримувачів цей показник дещо вищий і становить 87,3% (Діаграма 9). Це свідчить про те, що грантові програми Фонду загалом задовольняють запит культурної сфери.

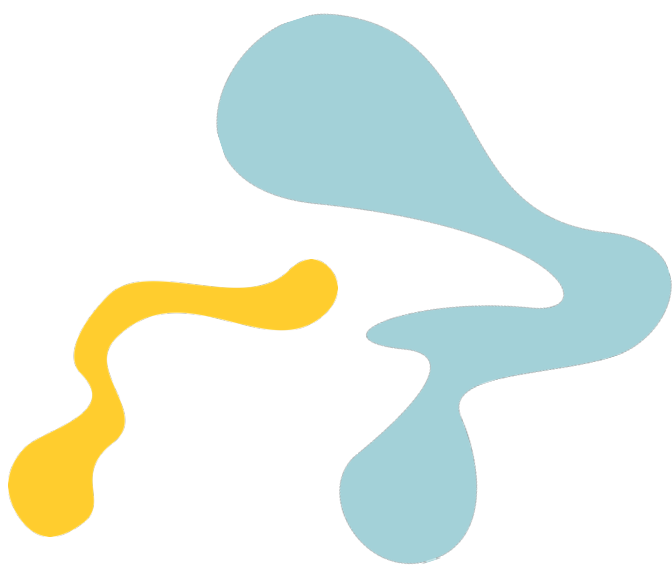
Діаграма 9 – Як би ви в цілому оцінили кількість та актуальність грантових програм УКФ?, %

Фактор отримання гранту від УКФ впливає на оцінку грантових програм – якщо респондент отримував грант, то він частіше вважає, що програм багато і вони актуальні (47,9%) у порівнянні з тими, хто грант не отримував (32,8%) (Діаграма 10).

Діаграма 10 – Оцінка грантових програм УКФ в залежності від отримання гранту, %, N=193 (серед заявників УКФ)

Майже чверть представників державних і комунальних організацій, які взяли участь в опитуванні УКФ, не мають відповіді щодо того, які з важливих напрямків не охоплюють програми Фонду. Натомість 17,3% опитаних рекомендують додатково підтримувати бібліотечну справу, а 14,4% – культуру на локальному рівні (Діаграма 11).

Діаграма 11 – Який важливий напрямок, на вашу думку, не охоплюють грантові програми УКФ і який слід розвивати?, згруповані відповіді на відкрите питання, %, N=513 (серед тих, хто добре знайомий/знайомий у загальних рисах з діяльністю УКФ)

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ НЕДЕРЖАВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ/ФОПІВ

Представники недержавних організацій та ФОПи найчастіше вважають, що створення якісного українського культурного продукту для внутрішніх і закордонних споживачів – це той напрямок діяльності у сфері культури, який наразі потребує найбільшої підтримки (75,4%). Крім того, значущою є і частка тих, хто вважає, що увага має бути насамперед зосереджена на інтеграції української культури у світовий культурний простір (58,9%), протидії інформаційній та культурній складовій російської військової агресії (55,6%) та збереженні і захисті об'єктів культурної спадщини (53,1%) (Діаграма 12).

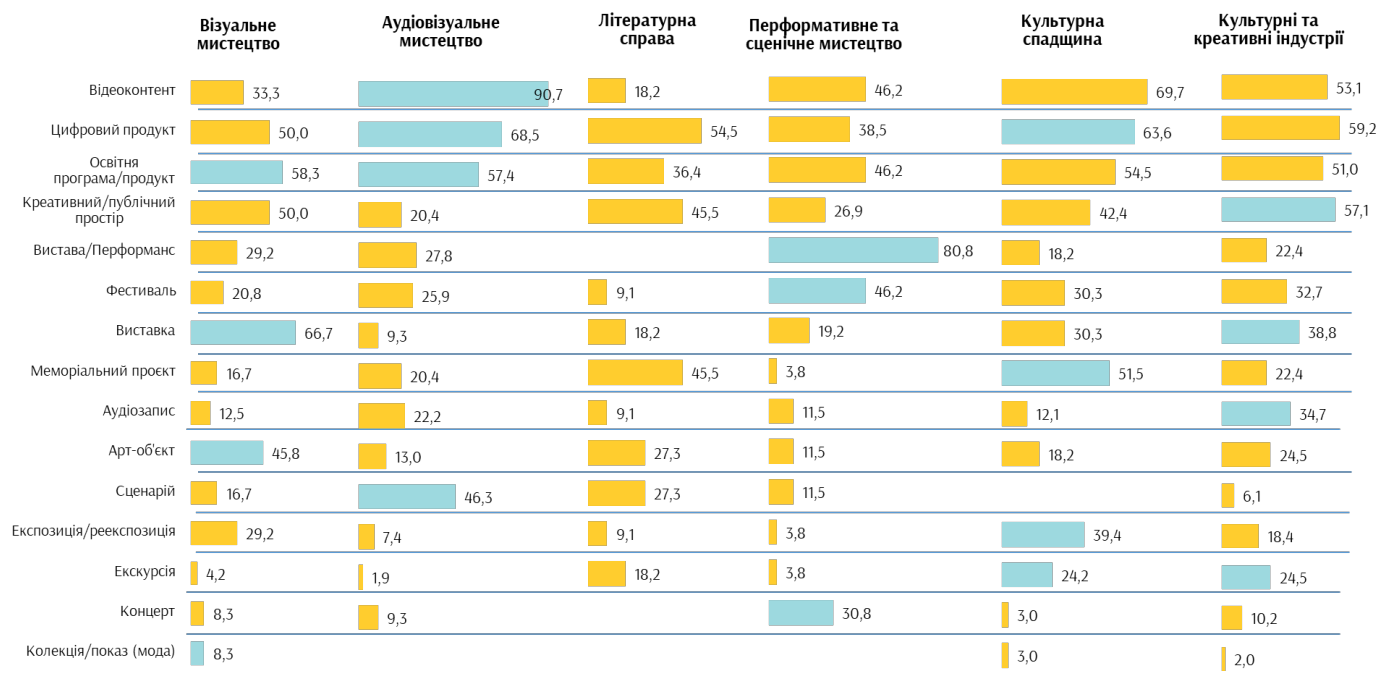
Діаграма 12 – Які, на вашу думку, напрямки діяльності у сфері культури наразі потребують найбільшої підтримки?, %, N=203

Найбільш актуальним для представників недержавних організацій та ФОПів є створення відеоконтенту (61,8%), цифрових продуктів (58,9%) та освітніх програм/продуктів

(52,7%) (Діаграма 13). Актуальність створення культурних продуктів в залежності від сектору представлена на Діаграмі 14.

Діаграма 13 – Створення яких культурних продуктів, на вашу думку, є наразі найбільш актуальним?, %, N=203

Діаграма 14 – Актуальний культурний продукт у розрізі сектору, %, N=203*

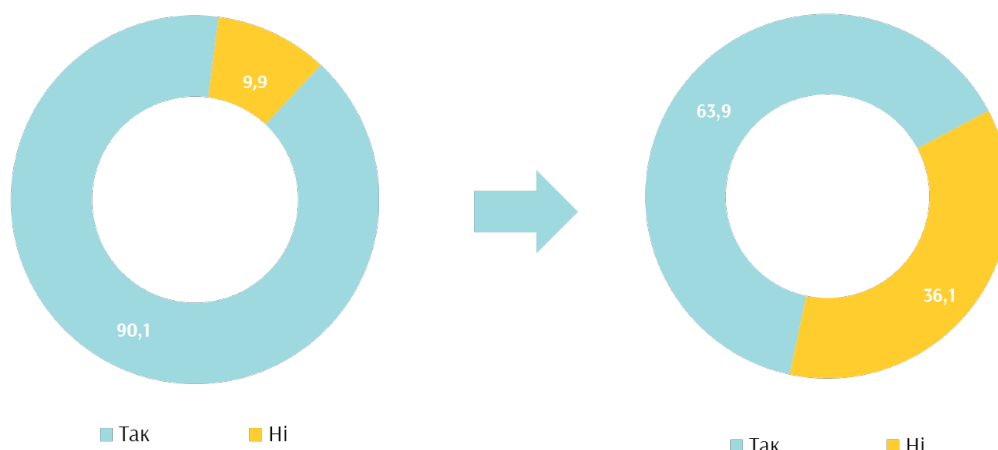
* На діаграмі не представлено аудіальний сектор через його низьку наповненість

На думку більшості респондентів з недержавного сектору, саме центральні органи державної влади мають першочергово фінансово підтримувати сферу культури (75,4%). Також значна частина опитаних покладає цей обов'язок на міжнародні організації (71%) та місцеві органи влади (67,6%) (Діаграма 15).

Діаграма 15 – Хто, на вашу думку, має першочергово фінансово підтримувати сферу культури?, %, N=203

Серед опитаних представників недержавних організацій та ФОПів 90,1% були заявниками УКФ, з яких дві третини отримували гранти (Діаграма 16.1 та 16.2).

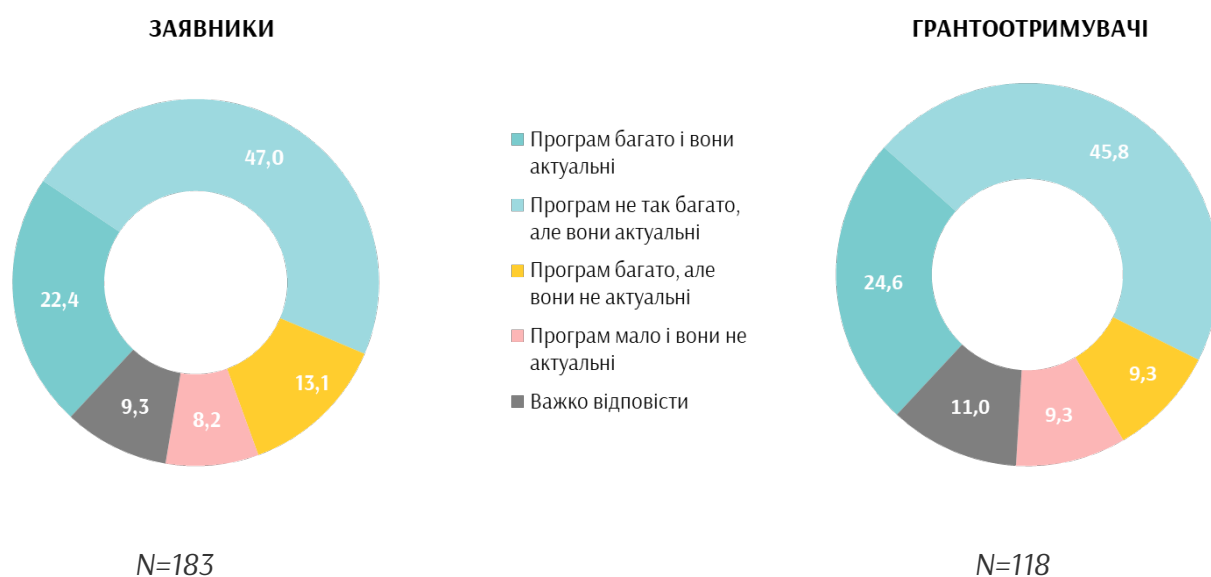

Діаграма 16.1. – Чи були ви заявником УКФ?, %, N=203

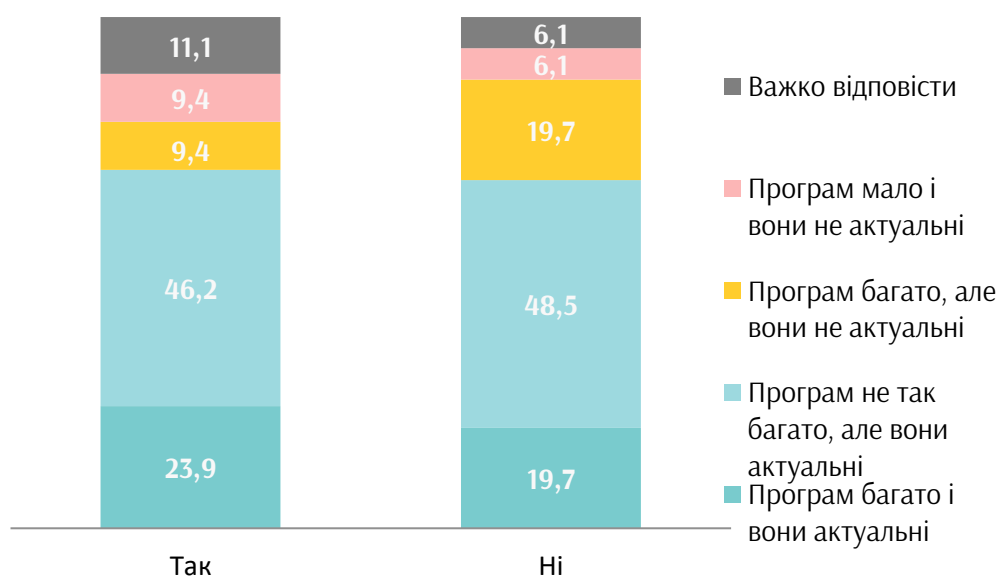
Діаграма 16.2. – Чи отримували ви грант від УКФ?, %, N=183

Близько 70% як заявників, так й грантоотримувачів УКФ вказують, що програми Фонду в цілому актуальні. Однак понад 45% з обох категорій респондентів зазначають, що програм небагато. Водночас майже кожен десятий опитаний вважає, що програм Фонду мало і вони не актуальні (Діаграма 17). Загалом простежується закономірність – якщо респондент не

отримувач гранту, він частіше визначає програми УКФ як такі, що представлені у достатній кількості, але не актуальні (Діаграма 18).

Діаграма 17 – Як би ви в цілому оцінили кількість та актуальність грантових програм УКФ?, %

Діаграма 18 – Оцінка грантових програм УКФ в залежності від отримання гранту, %, N=183 (серед заявників УКФ)

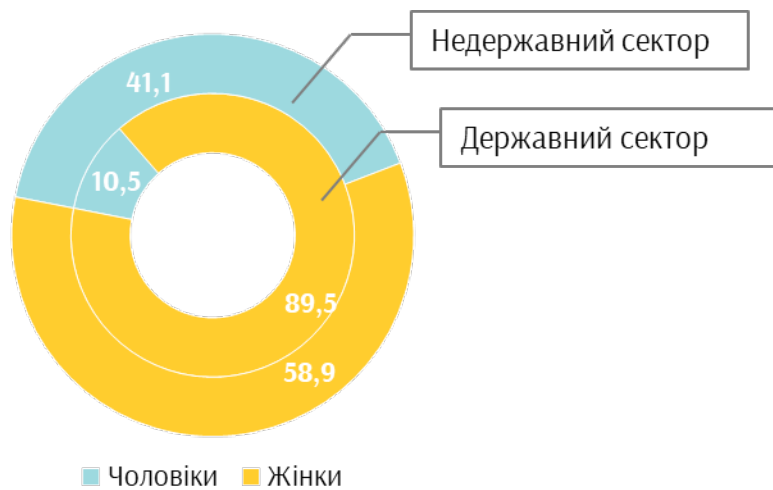
Як і серед представників державних та комунальних організацій, помітна група респондентів з недержавних організацій та ФОПів немає відповіді, які напрямки підтримки слід розвивати УКФ (15,8%). Водночас представники остаточно згаданої категорії мають інший запит у порівнянні з державним сектором, зокрема вони вважають, що необхідно підтримувати додатково аудіовізуальне мистецтво (14,3%) та міжнародну співпрацю (13,3%) (Діаграма 19).

Діаграма 19 – Який важливий напрямок, на вашу думку, не охоплюють грантові програми УКФ і який слід розвивати?, згруповані відповіді на відкрите питання, %, N=203

ПРОФІЛЬ УЧАСНИКІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

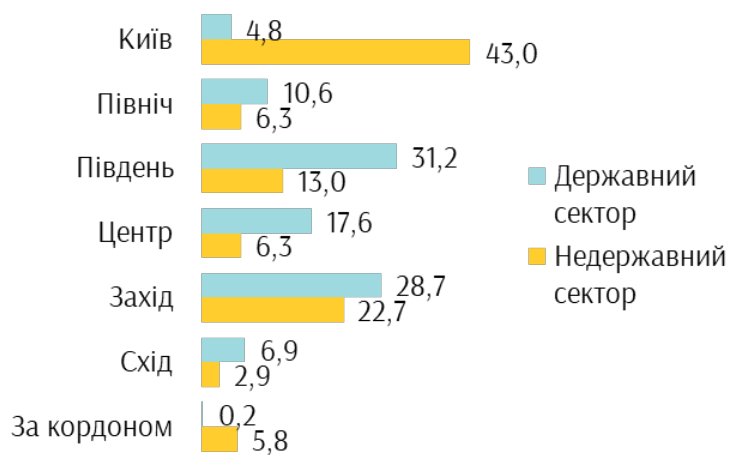
Помітно відрізняється профіль респондентів недержавних організацій та ФОПів від державних та комунальних організацій. Якщо серед опитаних представників державних і комунальних організацій переважають жінки – 89,5%, то серед недержавних та ФОПів їх частка значно менша - 58,9% (Діаграма 20). Більшість респондентів як державного, так і недержавного секторів віком від 35 до 54 років, хоча серед представників державного більша частка людей віком 55-60 років (Діаграма 21). Якщо серед фахівців державного сектору до опитування найбільше долучилися мешканці Півдня (31,2%) і Заходу України (28,7%) та представники секторів культурної спадщини (33,9%) та літературної справи (30,6%), то серед фахівців недержавного – помітно більше мешканців Києва (43%) та представників аудіовізуального сектору (26,1%) і культурних та креативних індустрій (23,7%) – Діаграми 22 та 23. Також серед представників недержавних організацій та ФОПів значно більша частка керівників, роботодавців чи власників бізнесу і, відповідно, самозайнятих осіб у порівнянні з представниками державного сектору, де переважають наймані працівники (Діаграма 24).

Діаграма 20 – Стать, %

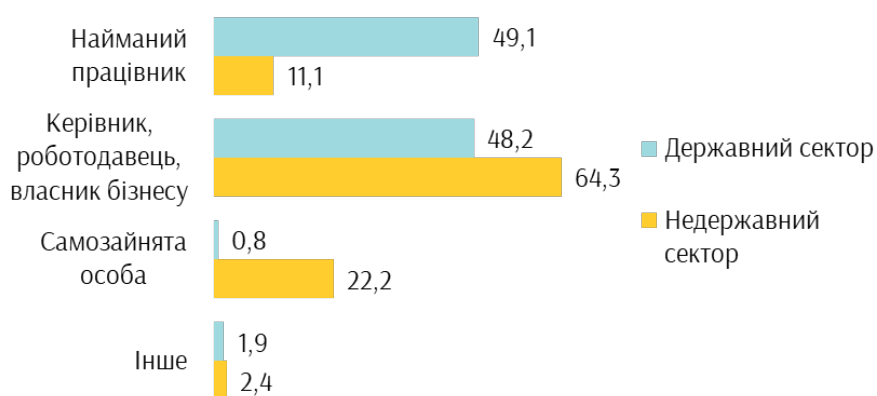
Діаграма 21 – Вік, %

Діаграма 22 – Регіон, %

Діаграма 23 – Сектор креативних індустрій, %

Діаграма 24 – Посага, %

ВИСНОВКИ

- Представники державного та недержавного секторів культури по-різному бачать пріоритетні напрямки діяльності у сфері культури, які наразі потребують найбільшої підтримки. Так, якщо для працівників державних та комунальних організацій найбільш гостро стоїть питання збереження та захисту об'єктів культурної спадщини, то для працівників недержавних і ФОПів – створення якісного українського культурного продукту для внутрішніх і закордонних споживачів (хоча цей напрямок займає другу позицію за пріоритетністю також і серед представників державного сектору). Крім того, серед працівників державного сектору більш вираженим є запит на відновлення пошкоджених об'єктів культурної інфраструктури. Натомість працівники недержавного сектору частіше відзначають важливість підтримки інтеграції української культури у світовий культурний простір, сприяння відновленню культурно-мистецької діяльності діячів культури, підтримки освітніх ініціатив для професійного розвитку представників культурної сфери, а також поширення кроссекторальних, міжгалузевих проєктів.

- Працівники державного та недержавного секторів сходяться на думці, що цифровий продукт є одним з найбільш актуальних продуктів, на створенні якого наразі має бути сфокусована увага. Також для представників обох секторів однаково актуальними продуктами є фестивалі, меморіальні проєкти, виставки, арт-об'єкти та експозиції. Водночас працівники державного сектору частіше відзначають актуальність створення креативних/публічних просторів, концертів та екскурсій, тоді як працівники недержавного – відеоконтенту, освітніх програм/продуктів, вистав, сценаріїв та аудіозаписів.

- Дослідження засвідчує яскраву вираженість патерналістських орієнтацій серед респондентів – більшість представників як державного, так і недержавного секторів вважають, що саме центральні органи влади мають першочергово фінансово підтримувати сферу культури. Запит на підтримку від місцевих органів влади цілком очікувано частіше відзначається серед представників державного сектору. Натомість представники недержавного сектору частіше розраховують на підтримку сфери культури з боку міжнародних організацій та бізнесу.

- Більшість представників державного сектору в цілому знайомі з діяльністю Фонду. Водночас кожен п'ятий нічого не знає про Фонд або знає лише назву. Кияни набагато краще знайомі з діяльністю УКФ у порівнянні з жителями областей, що свідчить про слабку комунікацію на рівні регіонів і необхідність додаткового інформування. Учасниками чи відвідувачами заходів за підтримки УКФ також частіше були жителі Києва.

- Заявники державного сектору в цілому вище оцінюють кількість і актуальність програм УКФ у порівнянні із заявниками недержавного сектору, тоді як останні частіше вказують на малу кількість програм і їхню неактуальність. Як представники державного, так і недержавного секторів, які отримували раніше гранти від УКФ, схильні краще оцінювати актуальність і кількість програм Фонду у порівнянні з тими, хто подавався, але не отримував грант.

- Помітній групі респондентів як серед державних, так і недержавних організацій важко відповісти, які напрямки грантової підтримки слід розвивати УКФ. Водночас на думку працівників державного сектору програми Фонду не охоплюють підтримку бібліотек, розвиток культури на локальному рівні і матеріальне забезпечення. Натомість серед працівників недержавних організацій та ФОПів частіше згадувалась необхідність додаткової підтримки аудіовізуального мистецтва, міжнародної співпраці, процесу формування національної ідентичності і освітнього напрямку.